

17 Μαΐου 2015

Ζώσα μαρτυρία (Μέρος Α΄)

/ [Πεμπτουσία· Ορθοδοξία-Πολιτισμός-Επιστήμες](#)

Και σε άλλα σημεία του βιβλίου μας αυτού αναφερθήκαμε στη ρίζα των κακών. Δεν διστάζουμε όμως να μιλήσουμε και πάλιν για τον όλεθρο ο οποίος προέρχεται απ' αυτήν και μόνη την αιτία, τη σκοτεινή και δαιμονιώδη υπερηφάνεια. Αυτή όχι μόνον τη δική μας γενεά κατάρσενε αλλά και των αύλων αγγέλων των οποίων διέστρεψε τη γνώμη και τη μορφή, ώστε να είναι πλέον τα φρικαλεώτερα και τερατωδέστερα λογικά όντα. Αυτή λοιπόν η λοιμική ασθένεια περιλαμβάνει όλη την κακία, ταυτοχρόνως δε είναι και σκοτάδι. Μέσα της φέρει τη ρίζα όλης της αμαρτίας. Ο Κύριος όταν ανέλαβε την ανάπλασή μας άρχισε το κήρυγμά του με το «Μετανοείτε», το οποίον περικλείει όλον το σκοπό και τον τρόπον της πλήρους επιστροφής από τον λανθασμένο δρόμο της προηγούμενης μας ζωής. Η λέξη μετάνοια, όπως και προηγούμενως σημειώσαμε, σημαίνει την ολοκληρωτική αλλαγή της νοοτροπίας μας απέναντι στη ζωή. Σημαίνει την μεταφορά μας από την έως τώρα κοσμοθεωρία μας προς τελείως αντίθετη κατεύθυνση.

Η αυτοπεποίθηση, η αλαζονεία, ο αυταρχισμός μάς απέκοψαν από τη ρίζα και τον κορμό της ζωής. «Ο Θεός εναντιώνεται στους υπερήφανους»(Ιακ. 4, 6), και δεν μπορούμε να βρούμε ή να πράξουμε κάτι χωρίς τον Θεό. Η μετάνοια μάς επαναφέρει στη βάση από την οποία απομακρυνθήκαμε ενώ με την ταπείνωση ξανασυνδεόμαστε με τον κορμό από τον οποίον αποκοπήκαμε και έτσι ξαναρχίζει η καρποφορία μας. Η προσευχή της ταπεινοφροσύνης, την οποίαν διδαχθήκαμε, μας επαναφέρει στην πατρική αγάπη και φροντίδα του Θεού, όσον δε συνεχίζουμε τη μετάνοια και την προσευχή, τόσον πλησιάζουμε με αίσθηση την θεία στοργή, η οποία δεν έχει το μέτρο της εδώ στη γη. Το τέλος υπάρχει στην παλιγγενεσία, δηλ. τη δευτέρα παρουσία του Κυρίου, όταν θα γίνουμε όμοιοι προς το πρότυπό μας. «Τι πρόκειται να γίνουμε στο μέλλον δεν έχει ακόμη φανερωθεί. Ξέρουμε όμως πως όταν ο Χριστός φανερωθεί στη δευτέρα παρουσία του, θα γίνουμε όμοιοι μ' αυτόν, γιατί θα τον δούμε όπως πραγματικά είναι» (Α' Ιω. 3, 2). Όταν το πνεύμα της ευχής μάς προκαλεί να συνεχίσουμε με περισσότερο ζήλο, δεν υπάρχει στο νου και την καρδιά μας τίποτε άλλο παρά ο πόθος του αγαπημένου μας Σωτήρα Χριστού. Και ενώ εμείς παρατείνουμε ευχόμενοι, ξαφνικά, μέσα στο δικό μας σκοτάδι, μας περιλάμπει, αυτό, το οποίον ούτε γνωρίζουμε, ούτε φαντασθήκαμε ποτέ, το φως του Κυρίου μας. Τότε έρχεται η πραγματική παρηγορία, η οποία δεν συγκρίνεται με καμιά άλλη. Ειρηνεύουν οι λογισμοί, φωτίζεται ο νους και αρχίζει η ίαση της τραυματισμένης ψυχής. Η εμπειρία αυτή προκαλεί συνεχώς να καταφεύγουμε στην πατρική αγάπη, όλος δε ο ψυχοσωματικός μας κόσμος παραδίδεται σ' αυτή την προσευχή. Όσον όμως και αν θέλει και προσπαθεί, δεν υπερβαίνει τα όρια των κτιστών μας δυνατοτήτων, διότι «τώρα γνωρίζουμε ένα μέρος»(Α' Κορ. 13, 12) από όλα. Η θερμή της καρδιάς που προκαλείται από την αγάπη για τον Θεό αυξάνει και φωτίζει την προσευχή, την απαλλάσσει από τον μετεωρισμό και κατά κάποιο

τρόπο με πόθο ορμά προς τον ποθούμενο Θεό. Ενδέχεται να συμβεί και αυτό. Εάν η χάρις συνεργήσει, ώστε να χάσουμε την αίσθηση του υλικού μας εαυτού και αν μας ρωτούν μετά από αυτά, δεν γνωρίζουμε, «αν είμαστε με το σώμα ή χωρίς το σώμα» (Β΄ Κορ. 12, 2). Αυτό είναι ανεξήγητο για όσους δεν το γνώρισαν έμπρακτα. Αλλά και αυτοί που το έπαθαν δεν μπορούν να το εκφράσουν.

Όταν ρωτούσαμε τον οσιώτατο Γέροντά μας Ιωσήφ να μας ερμηνεύσει τα υπερφυσικά αυτά γεγονότα, τα οποία ο ίδιος έπασχε, μας έλεγε ασφαλώς όσα μπορούσαν να περιγραφούν, αλλά για εμάς ήσαν πάλιν ακατάληπτα. Ενώ μας μιλούσε πνευματικά ή εμείς λέγαμε τους δικούς μας λογισμούς μέσα στη νύκτα και στο σπήλαιο που μέναμε, διέκοπτε προς στιγμήν και μας έλεγε για τον παραδελφό μας τον Αθανάσιο, ο οποίος απουσίαζε επί πολλές ημέρες, ότι τώρα έρχεται σε εμάς με τον ντορβά του και ότι ευρίσκεται μεταξύ των Μονών Διονυσίου και Αγίου Παύλου. «Περίεργο πράγμα», λέγαμε «τα μέρη αυτά από εκεί που βρισκόμαστε είναι και την ημέρα αθέατα. Πώς τα έβλεπε αυτός γονατιστός μέσα στο κελλί του»;

«Να», μας έλεγε, «όταν η θεία χάρις με την προσευχή καταλάβει το νου, τότε βλέπει όπου αυτή τον κατευθύνει, χωρίς να εμποδίζουν τα παρεμβαλλόμενα στοιχεία και τα αντικείμενα. Πάντως, αν και είναι καρπός του Αγίου Πνεύματος και υπάρχει στις θείες επαγγελίες, αυτό πολύ λίγοι το βλέπουν, διότι απαιτεί μεγάλη αυταπάρνηση και φιλοθεία. Σπάνιες ψυχές διαθέτουν τόλμη και αρκετή ανδρεία, ώστε να αποφύγουν το συνηθισμένο και πεπατημένο δρόμο των πολλών και να ζήσουν σύμφωνα με την ακρίβεια των χριστιανικών εντολών μέσα στη σύγχυση στην οποία ζούμε». Ένας από αυτές τις σπάνιες ψυχές ήταν ο μακάριος Γέροντάς μας Ιωσήφ, ο οποίος με όλο το ζήλο και τη θερμή της αρχικής του ευλαβείας πέρασε όλη του τη ζωή χωρίς υποχωρήσεις και συμβιβασμούς, και το πιο σπουδαίο, δεν υπολόγισε τα σκώμματα και τις ειρωνείες των ράθυμων και αυτών που αγνοούσαν το σκοπό του. Προτίμησε τον τίτλο του «πλανεμένου και εκκεντρικού και ακοινωνήτου», αντί να προδώσει τις αρχές της αυστηρής πατερικής γραμμής, διότι γεύθηκε κατά κόρον το αντίκρουσμα της ακριβείας και του ζήλου της πατερικής διδασκαλίας και δεν οπισθοχώρησε στα ανθρώπινα συστήματα.

«Και είμαι πραγματικά βέβαιος πως ούτε θάνατος ούτε ζωή ούτε άγγελοι ούτε άλλες ουράνιες δυνάμεις ούτε παρόντα ούτε μελλοντικά ούτε κάτι άλλο είτε στον ουρανό είτε στον άδη ούτε κανένα άλλο δημιούργημα θα μπορέσουν ποτέ να μας χωρίσουν από την αγάπη του Θεού για μας, όπως φανερώθηκε στο πρόσωπο του Ιησού Χριστού του Κυρίου μας» (Ρωμ. 8, 38-39). Αφού έζησε ολόκληρη τη θεία αγάπη ο μακάριος, πώς μπορούσε να αποκολληθεί από αυτή την πηγή της ζωής; Η

αδίστακτη πίστη στον αναστάντα Χριστό προκαλεί αυτή την ανδρεία και την πλήρη αυταπάρνηση. Αυτό δεν σημαίνει ότι όσοι ακολουθούν αυτόν τον κανόνα δεν θα γευθούν και την πικρία των αλλοιώσεων και των σκληρών πειρασμών, οι οποίοι οδηγούν μερικές φορές στο χείλος αβυσσαλέας απογνώσεως. Το είδος αυτό της απογνώσεως παρουσιάζεται ως κανόνας, προκειμένου να φθάσουμε εις το πλήρωμα, «κατ' άνθρωπον» λέγω, της ταπεινώσεως του ολοκληρωμένου Γολγοθά, πίσω από τον οποίον είναι κρυμμένη η ανάσταση. Το παράδοξο είναι ότι η χάρις κρύβει το πρόσωπό της και σε πολύ δύσκολες στιγμές αισθάνεται κανείς ότι χάνεται. «Παρ' όλες τις προσπάθειες τις οποίες κατέβαλα», μας έλεγε ο Γέροντας, «να την ανακαλέσω, σκλήρυνε το πρόσωπό της και δεν έδειχνε σημάδι ότι πλησιάζει. Τότε απέμεναν μόνον τα δάκρυα ως μόνη παρηγορία. Πανάγαθε, φώναζα, “συ με σήκωσες πρώτα ψηλά και μετά με συνέτριψες”(Ψαλμ. 101, 11) και “δεν υπάρχει για μένα θεραπεία”· “οι καρδιές με λησμόνησαν σαν να ήμουν νεκρός, έγινα σαν ένα άχρηστο σκεύος”(Ψαλμ. 30, 13). “Στη δική σου προστασία έχει εγκαταλειφθεί ο πτωχός, στο ορφανό συ ήσουν βοηθός”(Ψαλμ.9,35). Και στους αλάλητους στεναγμούς μου ανέτελλε η παρηγορία, άλλοτε να με παρηγορεί και άλλοτε να με ελέγχει. Στους αδυσώπητους πειρασμούς μου, οι οποίοι δεν είχαν διακοπή, εσωτερικοί και εξωτερικοί, μου παρουσιάσθηκε ο Κύριός μας απλωμένος πάνω στον σταυρό, στις κανονικές διαστάσεις του θεανθρωπίνου του σώματος, και με ύφος παραπονετικό μου μίλησε καθαρά. Εγώ σταυρώθηκα για σένα και συ δεν υπομένεις αυτά για την αγάπη μου; Μνήσθητί μου, Κύριε, εν τη βασιλεία σου, φώναξα και μαζί με τον εσταυρωμένο χάθηκαν και όλοι οι πειρασμοί». Πόση πράγματι ωφέλεια και μεταβολή συντελείται με αυτές τις θεωρίες και επαφές με τον αρχηγό της σωτηρίας μας;

Όταν ενώνεται ο Κύριος με τον ταπεινό άνθρωπο, τον προκαλεί να τον ακολουθήσει, αλλά μόνον «σε όσους τον δέχτηκαν και πίστεψαν σ' αυτόν έδωσε το δικαίωμα να γίνουν παιδιά του Θεού»(Ιω. 1, 12.). Αυτοί μπορούν να βρίσκονται στα ύψη και πλάτη του νοητού ορίζοντα έξω από τους όρους και νόμους της φύσεως. Όσοι όμως υπάγονται στους νόμους της βαρύτητας των δικών τους θελημάτων και του εγωισμού, παραμένουν δυσκίνητοι στην κοιλάδα του κλαυθμώνος, δηλ. στη γη. Στην πρώτη αίσθηση της αγάπης του Χριστού μέσα στην καρδιά, όχι την εισαγωγική, η οποία είναι παρηγορητική, αλλά του πληρώματος της αγάπης, οπότε λέγει ο άνθρωπος μαζί με τον όσιο Εφραίμ τον Μεγάλο, «Πάρε, Κύριε, τα κύματα της χάριτός σου, διότι δεν μπορώ να συνεχίσω», ο νους αρπάζεται στη θεωρία έξω από τους φυσικούς νόμους και κανόνες, αλλά και αυτού ακόμη του χρόνου. Κατά την επιστροφή του στη προηγούμενη κατάστασή του δυσανασχετεί και θλίβεται για ό,τι έχασε, διότι ήθελε μόνιμη και σταθερή αυτήν την κατάσταση, αλλά απέμεινε μόνον η πίστη και η ελπίδα, εφ' όσον μυστικά η χάρις τον ενθαρρύνει.

Οσιώτατε και μακάριε Γέροντα και πάτερ, γιατί έφυγες τόσο γρήγορα από κοντά μας, από αυτόν τον τόπο του αγώνα, που ήσουν ο τόσον ειδικός εκπαιδευτής; Η ορφάνια μάς συντρίβει. Γιατί σε γνωρίσαμε σε ηλικία, που έλειπε η ωριμότητα και δεν καταλάβαμε ποιός ήσουν στην πραγματικότητα; Γιατί κρυβόσουν από τα νεανικά μας μάτια και τώρα μας βασανίζει η μεταμέλεια; Δεν είναι πλέον δυνατόν να γυρίσεις κοντά μας μόνον για μίαν εβδομάδα; Οι ευλογημένες εκείνες ημέρες, κατά τις οποίες αν και κοπιάζαμε σκληρά και στερούμεθα σχεδόν τα πάντα, νοιώθαμε αδιάκοπα την οσμή της αναστάσεως και της αιωνιότητος. Αν και ανεβαίναμε τρεις δρόμους με φορτίο από τη θάλασσα της Αγίας Άννας στις καλύβες μας σε ύψος χιλίων διακοσίων σκαλοπατιών, δεν μας κούραζαν, αλλά νοιώθαμε λύπη, διότι η έλλειψη του χρόνου δεν επέτρεπε να κάνουμε ακόμη μίαν υπακοή και να ανέβουμε ακόμη μια φορά. Δεν μπορούσε ζώο να ανέβη και έπρεπε να μεταφερθούν όλα στην πλάτη. Με αυτό τον τρόπο αναλαμβάναμε και καθήκοντα υποζυγίου.

Ένα είναι το νόημα της εδώ ζωής, όσον και αν προσπαθούν να το κατακερματίσουν οι παράλογες θεωρίες. Η συμμόρφωσή μας στις εντολές του Χριστού. Μόνον με αυτόν τον τρόπο βρίσκουμε τη λύση των προβλημάτων που μας απασχολούν. Δεν υπάρχει ούτε ποτέ θα υπάρξει άλλη από αλλού βοήθεια σε ολόκληρη την κτίση εκτός από τη δική του απολυτρωτική δύναμη. Αυτός μας χάρισε τα πάντα, ο Χριστός μας εννοώ, και πρώτον τη βάση των πάντων, η οποία είναι η επίγνωση και η πίστη στην Παναγία Τριάδα. Αυτός μας γνώρισε τον Πατέρα· «Πατέρα, σε έκανα γνωστό στους ανθρώπους»(Ιω. 17, 6). Γι' αυτό γνωρίζουμε και λαμβάνουμε το Άγιο Πνεύμα· «εάν πάω εκεί, θα τον στείλω (τον

Παράκλητο) σ' εσάς» (Ιω. 16, 7). Έχουμε πλέον την ικανότητα να κρίνουμε αλάνθαστα τις δικές του θείες ενέργειες μέσα μας αλλά και γύρω μας, και να κρίνουμε, εάν είναι από τον Θεό ή από τον εχθρό.

Διά του Χριστού και εν τω Χριστώ αποκαλύφθηκε απολύτως η συγκεκριμένη υπόσταση της ανθρωπίνης φύσεως και φάνηκε πιο είναι το πρόσωπό της και πώς πραγματοποιείται η ομοίωσή της προς τον Θεό. Αυτός και μόνον απέδειξε την εξ αρχής πλήρη οντότητά μας εν σχέσει προς τον κόσμο που μας περιβάλλει και την διά μέσου αυτού επιστροφή μας στην αιωνιότητα, ώστε να μη χρειάζεται πλέον καμιά έρευνα για τον άνθρωπο, από πού έρχεται και πού πηγαίνει. Δικαίως μόνος του απεκάλυψε αυτή του την ιδιότητα, όταν έλεγε. «Όλοι όσοι ήλθαν πριν από εμένα, είναι κλέφτες και ληστές»(Ιω. 1ο, 8). Παράλληλο προς αυτήν την έκφραση του Κυρίου μας, αλλά σε διαφορετική τοποθέτηση, είναι πάλιν το εξής: «Εχθροί του ανθρώπου είναι οι δικοί του»(Ματ. 1ο, 36). Πώς ερμηνεύεται αυτό χωρίς να σκανδαλίζει αυτούς που το ακούουν; Η πέμπτη εντολή είναι «τίμα τον πατέρα σου και την μητέρα σου»(Έξοδ. 20, 12) και «αυτός που κακολογεί τον πατέρα του ή την μητέρα του, να θανατώνεται οπωσδήποτε»(Έξοδ. 21,16). Είναι άραγε αντίφαση; Ασφαλώς δεν είναι. Και να πως φαίνεται. «Και αν κάτι τόσο σπουδαίο σαν το μάτι σου σε σκανδαλίζει, βγάλε το και πέταξέ το. Γιατί είναι προτιμότερο για σένα να μπεις μονόφθαλμος στην αληθινή ζωή, παρά να έχεις μάτια και να σε ρίξουν στην πύρινη κόλαση»(Ματ. 18, 9), και μαζί με το μάτι αναφέρει και το χέρι και το πόδι, συμβουλεύοντας το κόψιμό τους. Άρα δεν πρόκειται για τα μέλη του σώματος μόνον αλλά και για τους δικούς μας, όταν αυτοί εμποδίζουν τις σχέσεις μας με τον Θεό. Το «όποιος αγαπά πατέρα ή μητέρα παραπάνω από μένα δεν είναι άξιος για μαθητής μου»(Ματ. 1ο,37) δεν σημαίνει πάλιν το ίδιο; Αγαπούμε τους δικούς μας, αλλά όταν από αρρωστημένη αγάπη μάς αποκόπτουν από τον Θεό, τότε τους παραμερίζουμε.

Ο αγώνας του Χριστιανού στην πραγματικότητα ευρίσκεται κατ' αρχήν στο εσωτερικό του είναι, και στη συνέχεια εκτείνεται και προς τα έξω σύμφωνα με την εντολή της αλληλεγγύης. Με την εσωτερική μας τοποθέτηση και έρευνα στρέφουμε το είναι μας στην αγάπη του Θεού, ενώ στρεφόμενοι προς τα έξω αγαπούμε και τον πλησίον. Οι θείες εντολές του Χριστού φανερώνουν σύμφωνα με τα ευαγγελικά προστάγματα ότι όσοι τις τηρούν, ανεξαρτήτως καταγωγής ή μορφώσεως, γίνονται κατοικία του ιδίου του Δημιουργού τους. «Τα έκρυψες αυτά από τους σοφούς και τους συνετούς και τα φανέρωσες στα νήπια (στους ταπεινούς)»(Ματ. 11, 25). Νήπια δεν ήσαν όταν έλαβαν την μεγάλη ευλογία της Πεντηκοστής οι Απόστολοι; Και όμως με το Πανάγιο Πνεύμα, που κατοίκησε μέσα τους, απέκτησαν την πανσοφία και αυτού του πρόσκαιρου κόσμου και του αιωνίου. «Να ποια είναι η αιώνια ζωή: Να αναγνωρίζουν οι άνθρωποι εσένα ως τον μόνο

αληθινό Θεό, καθώς και εκείνον που έστειλες, τον Ιησού Χριστό»(Ιω. 17, 3). Όποιος, λοιπόν, γνώρισε αυτήν την αλήθεια κληρονόμησε την αιώνια ζωή και ακούει το «να χαίρεστε που τα ονόματά σας έχουν γραφτεί στον ουρανό» (Λουκ. 10, 20).

Μόνο το θείο Ευαγγέλιο υπερβαίνει αφάνταστα κάθε γήινη γνώση και οτιδήποτε διατύπωσε η ανθρώπινη σκέψη στην παγκόσμια ιστορία. Με ποιά ανθρώπινα κριτήρια θα γινόταν κατανοητό στην ανθρώπινη φιλοσοφία ότι ο ασυνήθης άνθρωπος του Ευαγγελίου, ο Ιησούς Χριστός, είναι πράγματι ο άναρχος Θεός και θεμελιωτής του σύμπαντος, ο οποίος αποκαλύφθηκε παλαιότερα στον Μωυσή με το «ΕΓΩ ΕΙΜΙ»; Ποιος διανοούμενος είτε της σημερινής εποχής είτε του παρελθόντος θα μπορούσε να συνδυάσει την μωσαϊκή αποκάλυψη μετά της χάριτος και να πιστέψει ότι εκείνος, ο οποίος τότε «είπε και έγιναν τα πάντα, έδωσε εντολή και κτίσθηκαν τα πάντα»(Ψαλμ. 32, 9), ο προαιώνιος Λόγος, διά του οποίου έγιναν τα πάντα «και απ' όσα έγιναν τίποτα χωρίς αυτόν δεν έγινε» (Ιω. 1, 3) είναι εκείνος, ο οποίος αποτελεί τον πρώτον λόγο στην παγκόσμια πραγματικότητα, ουρανίων και επιγείων, ορατών και αοράτων, είναι αυτός, ο οποίος ως ταπεινός άνθρωπος σταυρώθηκε μαζί με δύο ληστές.

Συνεχίζεται